

REFERAT

8. oktober 2021

Møde i Det Særlige Bygningssyn

Torsdag den 30. september 2021 kl. 11.00-14.15

Slots- og Kulturstyrelsen, Hammerichsgade 14, Kbh, Møderum 3, 5. sal

Det Særlige Bygningssyn
c/o Slots- og Kulturstyrelsen,
Center for Kulturarv,
Fejøgade 1, 2. sal
4800 Nykøbing F.

Mia Kroer Ræbild
Arkitekt Cand. Arch./Sekretær for
Det Særlige Bygningssyn
Dir. 33 74 52 68

Fra Bygningssynet deltog:

Formand, kulturarvschef, ph.d. Jens Toftgaard, professor MSO, arkitekt MAA Nicolai Bo Andersen, arkitekt Peter Hee, arkitekt, byplanlægger Thina Wallin Jensen, seniorforsker Ulla Kjær (gik under pkt. 6), arkitekt Gemma Lalanda, museumschef Frank Allan Rasmussen og Museumsinspektør Mette Slyngborg.

Afbud fra: Landskabsarkitekt Jens Hendeliowitz, arkitekt Sara Aasted Paarup, bestyrelsesmedlem BYFO Thomas Garth-Grüner, arkitekt Jens Andrew Baumann og stadsarkitekt Lisbet Wolters.

Fra Slots- og Kulturstyrelsen deltog:

Enhedschef Merete Lind Mikkelsen, arkitekt Tove Ekeberg og arkitekt Mia Kroer Ræbild (referent).

DAGSORDEN

1. Referat af Det Særlige Bygningssynsmøde den 26. august 2021

Der var ingen bemærkninger til referatet.

1.1 Habilitet

Nicolai Bo Andersen erklærede sig inhabil i forhold til dagsordenens pkt. 4.1 og forlod mødet under drøftelsen af dette punkt.

2. Meddelelser

2.1 Medarbejdersituation

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at arkitekt Lene Christfort pr. 1. oktober 2021 overflytter til Slots- og Kulturstyrelsens Center for Slotte og Ejendomme.

2.2 Lidt om styrelsens faglige opgaver – fredningssager

Merete Lind Mikkelsen gennemgik hvilke opgaver fredningsteamet, bestående af 5 personer, varetager: Udarbejdelse af fredningsstrategi, fredningsudvidelser eksempelvis af Nyholm, herunder samarbejdet omkring udarbejdelsen af rapporter om registrering, analyser og anbefalinger samt borgermøde d. 6. oktober 2021, fredningssager), dialogmøder med kommuner vedrørende udvikling i områder med statslige interesser, § 7 a herunder udvælgelse af emner, bekendtgørelse og vejledning, udtalelser ifm. varetagelse af de nationale interesser i planlægningen på kulturarvsområdet, verdensarv og løbende ministerbetjening.

2.3 Klagesager

Ingen indkomne eller afgjorte klagesager siden sidst.

2.4 Styrelsens tilskud til forarbejder

Merete Lind Mikkelsen orienterede om, at Slots- og Kulturstyrelsen gennem finansloven har ca. 41 mio. kr. årligt til økonomisk støtte til bygningsarbejder på fredede bygninger. Hertil kommer renter og afdrag på tildelte lån samt tilbageløbne midler pga. bortfald af tildelt støtte. Samlet set uddeler styrelsen årligt ca. 55 mio. kr. til de fredede bygninger. Støtten kan være i form af tilskud, brugte byggematerialer, sagkyndig bistand eller lån. Slots- og Kulturstyrelsen kan også bevilge støtte til forarbejder i form af registrering, værdisætning og analyse mv. Fordelen ved en god analyse er en styrkelse af det efterfølgende projekt. Det Særlige Bygningssyn bemærkede, at støtte til forarbejder kan være et yderst vigtigt arbejdsredskab, idet et godt og grundigt forarbejde lægger linjen for det videre arbejde, som både styrker fredningsværdierne og er en stor hjælp til ejerne.

3. Lister over byggesager i perioden 15. juli til 30. august 2021

3.1 Bygningssynet fik den 24. september 2021 tilsendt svarene på de indkomne spørgsmål til byggesagslisterne. Merete Lind Mikkelsen besvarede derudover Frank Allan Rasmussens generelle spørgsmål til, hvad styrelsens holdning er til, hvordan den teknologiske udvikling og de deraf følgende lovkrav behandles? eks. vis brandalarmer og alarmskabe, flugtvejsskilte, indbrudssikring, hjertestartere, ventilation, varmepumper, affalds-sorteringsanlæg, installation af fibernet, antenner og paraboler samt emhætter og deres afkast. Merete Lind Mikkelsen forklarede, at mange af emnerne allerede behandles som en del af styrelsens normale sagsbehandling, og at flere af emnerne indgår i de faglige retningslinjer. Der var ingen yderligere spørgsmål til byggesagslisten.

3.2 Der var ingen byggesager på styrelsens egne bygninger i den forgangne periode.

3.3 Der var ingen spørgsmål til klagesagslisten.

4. Byggesager

4.1 Soldins Stiftelse, Skindergade 34, Københavns Kommune
(21/00107 forelagt af Merete Lind Mikkelsen)

Det Særlige Bygningssyn finder det særdeles positivt, at C.F. Hansens oprindelige hovedstruktur i store træk kan genskabes, samtidig med at kollegiets funktioner opretholdes. De fleste nye køkkener er placeret ved deres oprindelige placering, og badeværelser synes velplacerede. I delejlighed 3 på 1.-3. etage bibeholdes en nyere skillevæg med entré og badeværelse under hensyn til, at den oprindeligt meget store lejlighed er svær at anvende som delejlighed. Bygningssynet er indstillet på, at dette ene rums oprindelige udstrækning ikke genskabes. Bygningssynet bemærker dog, at alle originalt placerede døre i gangene bør bevares på deres placering, samt at man kan genåbne oprindelige, nu lukkede dørhuller langs gangene, hvis det skønnes hensigtsmæssigt ift. indretning og udnyttelse af lejlighederne.

Det Særlige Bygningssyn kan dermed tilslutte sig model 05 som udgangspunkt for det videre projekt.

Bygningssynet finder det positivt, at de to hoveddøre inklusiv sandstensportaler mod Dyrkøb genskabes, dels for at styrke denne facades arkitektoniske udtryk, dels for at retablere sammenhængen med de andre hoveddøre på C.F. Hansens øvrige værker omkring pladsen.

Det Særlige Bygningssyn finder, at placeringen af den nye elevator er godt indpasset i planløsningen, idet den skal indpasses under taget, og er dermed positiv over for dette nye greb.

Bygningssynet anbefaler endvidere, at skorstenspiberne ændres, så de føres tilbage til den originale højde jævnfør C.F. Hansens tegninger.

4.2 "Børnenes Kongelige Teater", Stærekassen, August Bournonvilles Passage 5, Københavns Kommune

(21/06876 forelagt af Tove Ekeberg)

Det Særlige Bygningssyn finder det særdeles positivt, at der nu er fundet en ny anvendelse til Stærekassen, og formålet med at introducere børn til klassisk musik og scenekunst kan Bygningssynet kun tilslutte sig.

Som projektet indledende er beskrevet og skitse-mæssigt er vist, ønsker ansøger at respektere fredningsværdierne og tage udgangspunkt i disse, hvilket Bygningssynet finder positivt.

Bygningssynet finder det acceptabelt, at de nyere teknik- og depotrum bagerst i salen nedlægges eller ændrer funktion til undervisningsrum, da disse - som nyere tilføjelser - bedst kan undværes.

Det Særlige Bygningssyn skal understrege vigtigheden af, at de steder, hvor en ombygning eller tilføjelse er nødvendig, er formgivningen altafgørende. Der skal være fokus på indpasning til stedet, en underordnet sig det eksisterende, og bevidsthed om materialer og stofflighed.

Hvor der, af brandmæssige hensyn, skal etableres nye døre eller eksisterende døre skal opgraderes, er formgivningen særlig vigtig. Det er den også, hvor der skal etableres niveaufri adgang i forbindelse med trappeløb.

Med disse bemærkninger kan Det Særlige Bygningssyn indledningsvist tilslutte sig projektet og skal anmode om at få det forelagt til udtalelse, når det er noget længere henne i processen.

5. Nyholm – kommentarer til forarbejdet

Det Særlige Bygningssyn finder at forarbejderne til Nyholm – registreringen, analysen og anbefalingerne – er et forbilledligt stykke arbejde, der er udført, og at det er yderst vigtigt at kunne vise et områdes tålegrænser samt at kunne sætte rammerne for, hvordan man fremadrettet kan udvikle et område i respekt for bygningskulturarven. Fredning er et potentiale og ikke en byrde. Bygningssynet fremhæver, at kommunikation i den forbindelse er utrolig vigtig, og at arrangementet med et borgermøde på Nyholm er et godt tiltag. Endvidere at man kunne ønske sig samme gode takter i forbindelse med udviklingen af andre danske havne.

6. Opsamling / refleksioner over Bygningssynets tur i august

Jens Toftgaard opsummerede kort, hvilke bygninger Det Særlige Bygningssyn besøgte i forbindelse med bygningssynsmødet i august.: Aarhus Universitet, Danmarks Radio,

Gellerupparken, Skjoldhøjkollegiet, parcelhuskvarteret Skjoldhøjparken, Glasalstrup, almene boliger på Uffesvej, Aarhus Cyklebane, Entreprenørskolen, Scanticon og Odder Rådhus. Bygningssynet roste udvalget af bygninger de så, samt at det fungerede godt, at bygningernes opførelsesår lå inden for den samme periode. Det Særlige Bygningssyn konkluderede, at samspillet mellem landskab og bygninger er utrolig vigtigt, og at man fremadrettet skal være opmærksom på dette i forbindelse med nye fredninger. Samtidig udtrykte Bygningssynet ønske om, at de i god tid inden næste tur får programmet tilsendt i kort form.

7. Eventuelt

Nicolai Bo Andersen bad om, at oplæggene senest sendes til medlemmerne en weekend inden Bygningssynsmødet.